

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขอให้ประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๙๐/๗๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย
พหุศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๔๑ พิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๘๐๓/๒๖๘๒ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงพาณิชย์มีปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พหุศักราช ๒๔๘๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ โดยมีข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายสรุปได้ ดังต่อไปนี้

บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก (มหาชน) จำกัด เป็นบริษัทมหาชนตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด และเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ และแต่งตั้งบริษัทเอปโก้ เมเนจเม้นท์ จำกัด เป็นผู้บริหารแผน และต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ เป็นผลให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้กลับเป็นของผู้บริหารของลูกหนี้ตามมาตรา ๙๐/๗๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พหุศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เนื่องจากผู้บริหารของลูกหนี้ (กรรมการชุดเดิมทั้งหมด) ได้ลาออกจากตำแหน่งจึงไม่มีผู้บริหารของลูกหนี้อยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการที่จะรับมอบกิจการและทรัพย์สินและบริหารงานของลูกหนี้ต่อไปได้ ผู้บริหารแผนจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางขอให้คำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๙๐/๗๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พหุศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และศาลได้มีคำสั่งตามที่ผู้บริหารแผนร้องขอ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงได้เรียกประชุมผู้ถือหุ้นโดยมีวาระการประชุม ๓ วาระ ได้แก่ วาระที่ ๑ พิจารณากำหนดจำนวนกรรมการ วาระที่ ๒ พิจารณาเลือกกรรมการและกรรมการตรวจสอบ และวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

ในวันประชุม หลังจากที่ได้ประชุมได้มีมติเลือกตั้งกรรมการแล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหุ้น แก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิ และเปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาการใช้สิทธิของผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญ ซึ่งเป็นเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม แต่

เนื่องจาก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๙๐/๗๑ ดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่เฉพาะการเรียกประชุมเพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้โดยเร็วเท่านั้น ดังนั้น การดำเนินการนอกจากนั้น จึงเป็นเรื่องที่กรรมการชุดใหม่จะต้องพิจารณาดำเนินการเองต่อไป ซึ่งปรากฏว่าได้มีการประชุมต่อไปและที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการในกรรมการชุดใหม่เป็นประธานที่ประชุม และได้พิจารณาและมีมติให้เปลี่ยนแปลงมูลค่าหุ้นจากเดิม ๔ บาท เป็น ๑ บาท ให้แก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิ และอนุมัติให้ใบสำคัญแสดงสิทธิสามารถใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญได้ทุกวันทำการจนถึงปี ๒๕๕๒ บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออกฯ จึงได้นำมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นมายื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิข้อ ๔ เพื่อเปลี่ยนแปลงมูลค่าหุ้น

กระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาคำขอจดทะเบียนแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่ายดังต่อไปนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า ตามมาตรา ๙๐/๗๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ซึ่งกำหนดว่า กรณีที่ตำแหน่งผู้บริหารของลูกหนี้ว่างอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมผู้ถือหุ้นของลูกหนี้เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ นั้น เป็นข้อยกเว้นของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ที่ว่างลงได้โดยเร็ว ดังนั้น บทบัญญัติตามมาตรา ๙๐/๗๑ จึงต้องตีความโดยความหมายอย่างแคบ กล่าวคือ การประชุมผู้ถือหุ้นที่นัดเรียกและจัดขึ้นโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ นั้น เมื่อที่ประชุมมีมติแต่งตั้งกรรมการแล้ว การประชุมต้องยุติลงไม่สามารถที่จะประชุมพิจารณาเรื่องอื่นตามที่ผู้ถือหุ้นที่มีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ใช้สิทธิขอให้ที่ประชุมพิจารณาตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้ ส่วนการพิจารณาดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ จะต้องไปดำเนินการนัดเรียกและจัดประชุมตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ต่อไป และแม้ในกรณีดังกล่าวกรรมการชุดใหม่ได้ดำเนินการประชุมตามที่เห็นสมควรต่อไป กรณีก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการประชุมที่นัดเรียกและจัดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า ตามมาตรา ๙๐/๗๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการแล้ว ให้ผู้ถือหุ้นกลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไป และมาตรา ๙๐/๗๑ วรรคสองและวรรคสาม ได้กำหนดให้กรณีมีการประชุมเพื่อแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ที่ว่างอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประธานในการประชุมและให้ถือว่าเป็นการประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ซึ่งหมายความว่า ให้การประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ดังนั้น เมื่อผู้ถือหุ้นที่มีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจึงใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่น ที่ประชุมย่อมสามารถพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้

เนื่องจากยังมีความเห็นเป็นสองฝ่ายและไม่อาจหาข้อยุติได้ ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการต่อไป กระทรวงพาณิชย์จึงขอหารือว่า การประชุมผู้ถือหุ้นที่นัดเรียกและจัดขึ้นโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา ๙๐/๗๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ที่ว่างอยู่นั้น ที่ประชุมจะพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมตามที่ถูกถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงพาณิชย์ โดยมีผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ในกรณีที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการบริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก (มหาชน) จำกัด ลูกหนี้ แต่ไม่มีผู้บริหารของลูกหนี้อยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการที่จะรับมอบกิจการและทรัพย์สินและบริหารงานของลูกหนี้ต่อไปได้ เนื่องจากผู้บริหารของลูกหนี้ (กรรมการชุดเดิมทั้งหมด) ได้ลาออกจากตำแหน่งนั้น มาตรา ๙๐/๗๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทโรงพิมพ์ตะวันออกฯ ลูกหนี้ เพื่อให้ที่ประชุมแต่งตั้งผู้บริหารของบริษัทโรงพิมพ์ตะวันออกฯ ลูกหนี้ได้โดยเร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ ดังนั้น เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้มีมติแต่งตั้งกรรมการเสร็จเรียบร้อยแล้ว การประชุมย่อมยุติลงโดยไม่สามารถที่จะประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องอื่นต่อไปอีกได้ เพราะในการประชุมดังกล่าว มาตรา ๙๐/๗๑ วรรคสอง บัญญัติให้ประชุมเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้เท่านั้น ส่วนการที่ มาตรา ๙๐/๗๑ วรรคสาม ได้บัญญัติต่อไปว่า ในกรณีที่ต้องมีการประชุมเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประธานในการประชุม และให้ถือว่าเป็นการประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ก็มีหมายแต่เพียงว่า การประชุมตามมาตรา ๙๐/๗๑ วรรคสาม เป็นการประชุมกรณีพิเศษที่ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทำหน้าที่แทนผู้บริหารของลูกหนี้เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้

^๑มาตรา ๙๐/๗๑ เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ แต่ผู้บริหารของลูกหนี้ยังไม่ได้เข้าไปจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วแต่กรณี มีอำนาจจัดการเพื่อรักษาประโยชน์ของลูกหนี้ตามสมควรแก่พฤติการณ์ จนกว่าผู้บริหารของลูกหนี้จะเข้าจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

ถ้าตำแหน่งผู้บริหารของลูกหนี้ว่างอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้โดยเร็วที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการประชุมเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประธานในการประชุมดังกล่าว และให้ถือว่าเป็นการประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เท่านั้น และในกรณีนี้ไม่อาจนำมาตรา ๑๐๕^๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนฯ มาใช้บังคับได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การประชุมผู้ถือหุ้นที่นัดเรียกและจัดขึ้นโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา ๙๐/๗๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้ที่ว่างอยู่นั้น ที่ประชุมจะพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมตามที่ถูกผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๙

^๒มาตรา ๑๐๕ ประธานในที่ประชุมผู้ถือหุ้น มีหน้าที่ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัทว่าด้วยการประชุม ในการนี้ต้องดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามลำดับระเบียบวาระที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติให้เปลี่ยนลำดับระเบียบวาระด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

เมื่อที่ประชุมพิจารณาเสร็จตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมอีกก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมพิจารณาเรื่องตามลำดับระเบียบวาระไม่เสร็จตามวรรคหนึ่งหรือพิจารณาเรื่องที่ผู้ถือหุ้นเสนอไม่เสร็จตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี และจำเป็นต้องเลื่อนการพิจารณา ให้ที่ประชุมกำหนดสถานที่ วัน และเวลาที่จะประชุมครั้งต่อไป และให้คณะกรรมการส่งหนังสือนัดประชุมระบุสถานที่ วัน เวลา และระเบียบวาระการประชุมไปยังผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม ทั้งนี้ ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วย